

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Фінансовий стан суб'єкта державного сектору економіки, його аналіз та шляхи
поліпшення

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки Шеремет Александри

групи ДФпн-81-9

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Шеремет А.

Керівник: к.е.н., доцент _____ Пігуль Н. Г.

Суми – 2022 рік

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:

«Фінансовий стан суб'єкта державного сектору економіки,
його аналіз та шляхи поліпшення»

Шеремет Александри

В сучасних економічних умовах державні підприємства мають правильно аналізувати виробничий і економічний потенціали, їх фінансовий стан, а також стратегію розвитку. Виявити можливі напрямки підвищення ефективності діяльності СГДСЕ застосовуючи раціональну фінансову політику, можливо лише при здійсненні аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. З метою підвищення рівня результативності діяльності СГДСЕ доцільно дотримуватися стратегії, яка має бути спрямована на збільшення рівня його фінансової стійкості і платоспроможності. При цьому, обов'язковою складовою управління СГДСЕ є аналіз його поточної фінансово-господарської діяльності і оцінка потенціалу розвитку. Аналіз фінансового стану СГДСЕ в процесі вибору стратегії діяльності являє собою фундаментальну основу його подальшого розвитку. Усе вищезазначене обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи та її актуальність.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних та практичних питань щодо аналізу фінансового стану суб'єкта державного сектору економіки та розробка основних напрямків покращення його діяльності.

Для виконання поставленої мети поставлено наступні задачі:

- дослідити теоретичні засади сутності та значення фінансового стану СГДСЕ;
- визначити види та систему показників фінансового аналізу СГДСЕ;
- надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності ; ДП «Мальва»;
- здійснити аналіз фінансового стану ДП «Мальва»;
- розробити основні напрямки удосконалення фінансового стану ДП «Мальва».

Об'єктом дослідження є фінансовий стан суб'єкта державного сектору економіки, а предметом виступають економічні відносини, що виникають в процесі аналізу фінансового стану СГДСЕ.

Для досягнення зазначеної мети у роботі використано такі методи дослідження: метод синтезу та системності – при дослідженні сутності фінансових показників; метод апріорного ранжування – для визначення переліку коефіцієнтів для оцінки фінансових показників; метод системного підходу, метод порівняння – для дослідження процесу управління фінансовими показниками; статистичні методи – для аналізу фінансових показників державного підприємства; графічний метод – для зображення основних показників фінансового аналізу.

Інформаційною базою дослідження слугували результати наукових публікацій провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців, положення законодавчих та нормативно-правових актів, фінансова звітність державного підприємства, статистичні дані.

Ключові слова: фінансовий стан, суб'єкт державного сектору економіки, державне підприємство, аналіз фінансового стану суб'єкта державного сектору економіки.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 46 сторінках, у тому числі список використаних джерел з 34 найменувань, який розміщено на 3 сторінках. Робота містить 6 таблиць, 2 рисунка, а також 4 додатка, які розміщені на 8 сторінках.

Рік захисту роботи – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
«29» листопада 2021 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студентки групи ДФпн-81-9 Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Шеремет Александри

Тема роботи: «Фінансовий стан суб'єкта державного сектору економіки, його аналіз та шляхи поліпшення»

Затверджена наказом по СумДУ № 0420-VI від «06» червня 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «21» червня 2022 року.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, статистичні дані з офіційних джерел, фінансова звітність ДП «Мальва»

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення): дослідити сутність, роль та завдання фінансового аналізу суб'єкта господарювання державного сектору економіки; визначити види фінансового аналізу та основні етапи його здійснення; зазначити систему показників аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання державного сектору економіки; надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності ДП «Мальва», здійснити аналіз фінансового стану ДП «Мальва»; розробити пропозиції щодо покращення фінансового стану ДП «Мальва».

Дата видачі завдання: «29» листопада 2021 року

Керівник кваліфікаційної роботи: _____ Н. Г. Пігуль

Завдання прийнято до виконання «29» листопада 2021 р. _____ А. Шеремет

Зміст

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів.....	5
Вступ.....	6
1. Сутність, роль та завдання фінансового аналізу суб'єкта господарювання державного сектору економіки	8
2. Види фінансового аналізу та основні етапи його здійснення	13
3. Система показників аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання державного сектору економіки	16
4. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності ДП «Мальва» .	18
5. Аналіз фінансового стану ДП «Мальва»	22
6. Шляхи удосконалення фінансового стану ДП «Мальва».....	27
Висновки	33
Список використаних джерел	36
Додаток А Сутність поняття «фінансовий стан»	39
Додаток Б Тракткування сутності «аналіз фінансового стану».....	40
Додаток В Формули розрахунку фінансових показників.....	41
Додаток Г Фінансова звітність ДП «Мальва» за 2018-2020 рр.....	44

Перелік скорочень, умовних позначень, одиниць і термінів

- СГДСЕ – суб'єкт господарювання державного сектору економіки;
ДП – державне підприємство

ВСТУП

В сучасних економічних умовах державні підприємства мають правильно аналізувати виробничий і економічний потенціали, їх фінансовий стан, а також стратегію розвитку. Виявити можливі напрямки підвищення ефективності діяльності СГДСЕ застосовуючи раціональну фінансову політику, можливо лише при здійсненні аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. З метою підвищення рівня результативності діяльності СГДСЕ доцільно дотримуватися стратегії, яка має бути спрямована на збільшення рівня його фінансової стійкості і платоспроможності. При цьому, обов'язковою складовою управління СГДСЕ є аналіз його поточної фінансово-господарської діяльності і оцінка потенціалу розвитку. Аналіз фінансового стану СГДСЕ в процесі вибору стратегії діяльності являє собою фундаментальну основу його подальшого розвитку. Усе вищезазначене обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи та її актуальність.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних та практичних питань щодо аналізу фінансового стану суб'єкта державного сектору економіки та розробка основних напрямків покращення його діяльності.

Для виконання поставленої мети поставлено наступні задачі:

- дослідити теоретичні засади сутності та значення фінансового стану СГДСЕ;
- визначити види та систему показників фінансового аналізу СГДСЕ;
- надати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності підприємства;
- здійснити аналіз фінансового стану підприємства;
- розробити основні напрямки удосконалення фінансового стану ДП «Мальва».

Об'єктом дослідження є фінансовий стан суб'єкта державного сектору економіки, а предметом виступають економічні відносини, що виникають в процесі аналізу фінансового стану СГДСЕ.

Для досягнення зазначеної мети у роботі використано такі методи дослідження: метод синтезу та системності – при дослідженні сутності фінансових показників; метод апріорного ранжування – для визначення переліку коефіцієнтів для оцінки фінансових показників; метод системного підходу, метод порівняння – для дослідження процесу управління фінансовими показниками; статистичні методи – для аналізу фінансових показників державного підприємства; графічний метод – для зображення основних показників фінансового аналізу.

Інформаційною базою дослідження слугували результати наукових публікацій провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців, положення законодавчих та нормативно-правових актів, фінансова звітність державного підприємства, статистичні дані.

1. Сутність, роль та завдання фінансового аналізу СГДСЕ

В сучасних умовах господарювання розвиток економіки в досить значній мірі залежить саме від фінансового стану СГДСЕ та ефективності їх діяльності. Це пов'язано з тим, що вони фінанси СГДСЕ мають тісний зв'язок з фінансовою системою країни та є її складовою частиною.

Суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі державної форми власності, а також суб'єкти в яких державна частка в статутному капіталі перевищує 50% відсотків чи дорівнює величині, яка забезпечує державі можливість вирішального впливу на діяльність цих суб'єктів.

Ефективність діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки в значному ступені залежить від їх фінансового стану. Дані категорія має велику кількість трактувань, окремі з яких наведені в додатку А.

Дослідивши трактування даної категорії ми вважаємо, що фінансовий стан СГДСЕ представляє собою детальну характеристику діяльності суб'єкта господарювання у визначений період часу, що показує існуючу та потенційну можливість СГДСЕ здійснювати в достатньому обсязі фінансування його діяльності у поточному та перспективному періодах.

В сучасних умовах існування для суб'єктів господарювання державного сектору економіки сильно підвищились показники ризику їх діяльності та умови відповідальності за виконані послуги чи вироблену продукцію, які залежать від вчасності виконання, об'єктивності та широти оцінювання фінансового стану суб'єкта господарювання. Через це зростає значення аналітичної роботи, такої як фінансовий аналіз.

Сутність фінансового аналізу ідентифікується збором та обробкою даних, що дають зрозуміти рівень фінансового стану та діяльності суб'єкта господарювання, за для збільшення ефективності управлінських рішень, які направлені на підтримку або удосконалення його фінансового стану. Предметом фінансового аналізу є фінансові ресурси СГДСЕ.

Головною метою фінансового аналізу є отримання значень параметрів, що ідентифікують об'єктивну і точну картину фінансового стану СГДСЕ та подальше використання отриманої інформації для прийняття ефективних рішень. При оцінці фінансового стану буде цікавити поточний фінансовий стан підприємства та бажані параметри і значення на теперішній час та у майбутньому.

Існує значна кількість трактування сутності фінансового аналізу суб'єкта господарювання (додаток Б). Дослідивши наведені трактування ми вважаємо, що фінансовий аналіз - це процес аналізу фінансового стану й основних показників фінансової діяльності суб'єкта господарювання за для виявлення його потенціалу для подальшого збільшення ринкової вартості й покращення ефективності розвитку. Цілі фінансового аналізу залежать від цілей суб'єктів фінансового аналізу.

Цілі основних користувачів фінансового аналізу (за Е. Хелфертом) наведені у табл. 1.1 [23].

Фінансовий аналіз оцінює:

- фінансове значення суб'єкта господарювання;
- майновий стан суб'єкта господарювання;
- ступінь ризику суб'єкта господарювання;
- готовність суб'єкта господарювання до інвестиційної та поточної діяльності;
- потреба в додаткових джерелах фінансування;
- можливість нарощування капіталу;
- ефективність використання позикових засобів;
- ефективність діяльності суб'єкта господарювання.

Основними завдання фінансового аналізу є:

- виявлення значення ступеню балансу між рухом матеріальних і фінансових ресурсів, оцінка власного і позикового капіталу для отримання більшого прибутку, збільшення фінансової стійкості суб'єкта господарювання;
- оцінка ефективності використання грошових потоків для підтримки ефективної структури капіталу;

Таблиця 1.1 – Фінансові показники з точки зору різних користувачів фінансової інформації

Цілі	Менеджери	Власники	Кредитори
Аналіз виробничої діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнти прибутковості; - рівень рентабельності (зачистим прибутком); - аналіз поточних (операційних) витрат; - аналіз податкових платежів; - операційний важіль; - порівняльний аналіз 	<ul style="list-style-type: none"> Прибутковість: - дохідність власного капіталу; - дохідність акціонерного капіталу; - прибуток на акцію; - грошовий потік на акцію; - курс акцій; - загальний прибуток акціонера; - інвестиційна вартість бізнесу 	<ul style="list-style-type: none"> Ліквідність: - коефіцієнт поточної ліквідності; - коефіцієнт миттєвої ліквідності; - ліквідаційна вартість підприємства; - характеристика грошових потоків
Управління ресурсами	<ul style="list-style-type: none"> - обертання активів; - управління оборотним капіталом; - обертання запасів; - характеристика дебіторської заборгованості; - характеристика кредиторської заборгованості; - ефективність використання трудових ресурсів. 	<ul style="list-style-type: none"> Розподіл прибутку: - дивіденди на акцію; - поточна дохідність акції; - коефіцієнт виплати дивідендів; - коефіцієнт покриття дивідендів; - коефіцієнт співвідношення дивідендів і активів. 	<ul style="list-style-type: none"> Фінансовий ризик: - частка залученого капіталу в активах; - частка боргу в капіталізації; - співвідношення позикового і власного капіталу; - співвідношення ризику і винагороди; - власний оборотний капітал.
Дохідність	<ul style="list-style-type: none"> - дохідність активів; - дохідність активів за прибутком до виплати процентів і податків; - вартість капіталу; - грошовий потік на інвестиції. 	<ul style="list-style-type: none"> Ринкові показники: - коефіцієнт Р/Е; - співвідношення ринкової і балансової вартості акцій; - динаміка курсу акцій. 	<ul style="list-style-type: none"> Обслуговування боргу: - коефіцієнт покриття процентних виплат; - коефіцієнт покриття боргових зобов'язань; - прострочена заборгованість.

– контроль за ефективністю руху фінансових потоків суб'єкта господарювання щодо дотримання норм доцільного використання фінансових і матеріальних ресурсів.

При виконанні фінансового аналізу потрібно слідувати деяким принципам,

як:

1. Принцип періодичності який допомагає оцінити динаміку фінансових коефіцієнтів проведенням періодичного аналізу фінансової звітності суб'єкта господарювання.

2. Принцип точності допомагає при ефективному використанні методик розрахунку фінансових коефіцієнтів оцінювати діяльність суб'єкта господарювання.

3. Комплексний підхід до аналізу допомагає зробити фінансовий аналіз всіх показників фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

4. Принцип об'єктивності допомагає використовувати для інформаційної бази точну і достовірну фінансову звітність, що впливає на якість отриманих результатів аналізу.

5. Принцип оперативності визначений впливом результатів аналізу та темпу здійснення аналізу на прийняття ефективних управлінських рішень. Тільки при вчасному виконанні аналітичного аналізу можна передбачити небажані ситуації та зменшити погані наслідки.

Інформація для фінансового аналізу СГДСЕ подається у вигляді отриманих, проаналізованих та розподілених даних щодо фінансових ресурсів організації і її потоків, фінансового стану й важливих результатів фінансової діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

Вимоги до інформації, що використовують у фінансовому аналізі і менеджменті: важливість; цілісність; вірогідність; своєчасність; ясність.

Показники для фінансового аналізу формуються під впливом зовнішніх (що знаходяться поза суб'єкту господарювання державного сектору економіки) і внутрішніх джерел інформації.

Показники, які сформовані із зовнішніх джерел інформації, поділяються на три групи:

- показники, які демонструють загальноекономічний розвиток країни;
- показники, які описують кон'юнктуру фінансового ринку;
- показники, які показують діяльність контрагентів і конкурентів.

Показники, що сформовані з внутрішніх джерел інформації, поділяються на дві групи:

- показники фінансового обліку суб'єкту господарювання державного сектору економіки. Перевагою цих показників є те, що можна використовувати різні технології й алгоритми фінансових підрахунків, також це регулярне формування тобто відбувається не рідше одного разу в квартал і має високу ступінь надійності, тобто звітність подається зовнішнім користувачам і підлягає зовнішньому аудиту);

- показники управлінського обліку суб'єкту господарювання державного сектору економіки. Управлінський облік виконують індивідуально на кожному суб'єкті господарювання державного сектору економіки. Склад показників та їх регулярність визначають конкретними задачами фінансового менеджменту. Результати такого обліку використовують для управління поточної фінансової діяльності й оцінки її доцільності, формування фінансової стратегії і фінансового розвитку суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

За економічним змістом та походженням виділяють: бухгалтерську, статистичну, оперативно-технічну, податкову звітність.

Бухгалтерська звітність має показники виробничо-фінансової діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки та складається на основі даних аналітичного обліку.

Статистична звітність вміщує в себе кількісні та якісні показники та призначена для статистичного показу господарської діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки. Відправляється органам державної статистики за місцезнаходженням суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

Оперативно-технічна звітність потрібна для контролю та управління суб'єктом господарювання державного сектору економіки на етапі здійснення різних господарських операцій. Вона має фрагменти діяльності компанії і дані про слідування плану по поставкам ресурсів, виробництва потрібної продукції, а також про слідування укладеним договорам та стану суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

Податкова звітність надсилається до органів податкової служби і позабюджетних фондів та показує стан зобов'язань компанії, що відповідають нарахуванню і сплаті податків та інших обов'язкових платежів суб'єкту господарювання державного сектору економіки [29].

Отже, фінансовий аналіз має велике значення для СГДСЕ, оскільки дає можливість визначити фінансовий його стан та на основі отриманої інформації розробити заходи щодо його подальшого розвитку.

2. Види фінансового аналізу та основні етапи його здійснення

Сучасний етап економічного розвитку характеризується наявністю різних видів фінансового аналізу діяльності СГДСЕ як в цілому, так і його структурних підрозділів зокрема. При цьому не має однозначності щодо змістовності визначених видів фінансового аналізу, їх застосування і характеристики. На сьогоднішній день у науковій літературі спостерігається значне різноманіття класифікацій видів фінансового аналізу діяльності суб'єктів господарювання.

Фінансовий аналіз за І. О. Бланком підрозділяється на окремі види в залежності від таких ознак [5]:

1. За організаційними формами буває внутрішній і зовнішній фінансовий аналіз підприємства.

– внутрішній фінансовий аналіз робиться фінансовими менеджерами суб'єкту господарювання державного сектору економіки з використанням всіх наявних інформативних показників. Результати цього аналізу можуть бути комерційною таємницею компанії;

– зовнішній фінансовий аналіз здійснюється податковою інспекцією, аудиторськими фірмами, банками, страховими компаніями для визначення правильності відображення фінансових результатів діяльності суб'єкту

господарювання державного сектору економіки, його фінансової стійкості і кредитоспроможності.

2. За обсягами дослідження виділяють повний і тематичний фінансовий аналіз суб'єкту господарювання державного сектору економіки:

- повний фінансовий аналіз проводиться з метою вивчення всіх аспектів фінансової діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки в комплексі;
- тематичний фінансовий аналіз обмежується вивченням окремих аспектів фінансової діяльності компанії. Предметом тематичного фінансового аналізу може бути ефективність використання активів суб'єкту господарювання державного сектору економіки: оптимальність фінансування різних активів з окремих джерел: стан фінансової стійкості і платоспроможності компанії; оптимальність інвестиційного портфеля: оптимальність фінансової структури капіталу і ряд інших аспектів фінансової діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

3. За об'єктом аналізу виділяють такі його види:

- аналіз фінансової діяльності підприємства, об'єднання в цілому. У процесі такого аналізу об'єктом вивчення є фінансова діяльність суб'єкту господарювання державного сектору економіки в цілому без виділення окремих його структурних одиниць і підрозділів;
- аналіз фінансової діяльності окремих структурних одиниць і підрозділів (центрів економічної відповідальності). Такий аналіз базується в основному на результатах управлінського обліку суб'єкту господарювання державного сектору економіки;
- аналіз окремих фінансових операцій. Предметом такого аналізу можуть бути окремі операції, пов'язані з короткостроковими чи довгостроковими фінансовими вкладеннями; з фінансуванням окремих реальних проектів і інші.

4. За періодом проведення виділяють попередній, поточний і наступний фінансовий аналіз суб'єкту господарювання державного сектору економіки:

- попередній фінансовий аналіз для вивчення умов фінансової діяльності або здійснення вибіркового фінансового операцій суб'єкту господарювання державного сектору економіки (наприклад, оцінка платоспроможності СГДСЕ при необхідності одержання більшого за середній банківського кредиту);

- поточний фінансовий аналіз робиться за умов реалізації деяких фінансових планів чи виконання фінансових операцій за для швидкого впливу на результати фінансової діяльності. Як правило, він обмежується коротким періодом часу;

- наступний фінансовий аналіз робиться компанією за звітний період тобто за місяць, квартал чи рік. Він допомагає детальніше проаналізувати фінансовий стан і дані фінансової діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки в порівнянні з попереднім і поточним аналізом, тому що ґрунтується на завершених звітних даних статистичного і бухгалтерського обліку.

5. За метою та обсягом аналізу можна виділити:

- швидка-діагностика СГДСЕ;
- оцінка фінансової діяльності СГДСЕ;
- підготовка зважених рішень для інвестицій.

Виділяють такі етапи фінансового аналізу СГДСЕ:

- збір і підготовка вхідних даних;
- аналітична обробка даних;
- аналіз, оцінювання і представлення результатів;
- надання висновків і рекомендацій.

Першочергово проводиться збір даних та оцінка їх точності. Цей етап показує особливості облікової політики СГДСЕ. Також, обирається необхідна форма бухгалтерської звітності та робиться їх порівняння, збираються статистичні дані.

Другочергово виконують переведення типових форм бухгалтерської звітності в аналітичні форми, за допомогою яких аналізується структура звітів і динаміка змін СГДСЕ, проводиться розрахунок і поділ показників за обраними напрямками аналізу.

В третю чергу аналізують структуру і динаміку змін обраних показників фінансових звітів СГДСЕ, виявляють взаємозв'язки між основними показниками та розшифровують отримані результати.

На останньому етапі роблять висновок щодо фінансового стану СГДСЕ, виявляють проблеми функціонування і можливості для підвищення ефективної діяльності, розробляють рекомендації для покращення фінансового стану СГДСЕ.

Отже, слід зазначити, що кожний вид фінансового аналізу має власну характернику і відрізняється один від одного своїми параметрами враховуючи цілі фінансового аналізу.

3. Система показників аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання державного сектору економіки

Фінансова звітність суб'єкту державного сектору є основою у випадку проведення оцінки фінансового стану суб'єкту.

У випадку аналізу фінансової звітності СГДСЕ застосовують такі підходи [21]:

- 1) підрахунок наявних коефіцієнтів та можливих показників, які в подальшому слугують для оцінки фінансового стану суб'єкту державного сектору;
- 3) адаптація показників та коефіцієнтів для їх використання під час аналізу фінансової звітності та фінансового стану суб'єкта державного сектору;
- 4) розробка специфічних показників та коефіцієнтів для аналізу й оцінки фінансового СГДСЕ;
- 5) висвітлення та розробка коефіцієнтів та показників, які в майбутньому слугують для аналізу ефективності діяльності суб'єкту державного сектору.

Кожному з вище наведених підходів властиві свої плюси та мінуси. Порівнюючи вартісні показники звітності різних періодів важливо враховувати інфляцію та ціновий фактор на показники.

Важливим моментом при розрахунку коефіцієнтів для аналізу фінансового стану СГДСЕ є їх визначення та порівняння з нормативними значеннями. Оцінюючи результати аналізу важливо порівнювати показники СГДСЕ в динаміці з показниками інших суб'єктів.

Загальна модель аналізу фінансового стану СГДСЕ наведена на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Загальна модель аналізу фінансового стану СГДСЕ

До переваг аналізу фінансового стану за допомогою коефіцієнтів відноситься:

- 1) зростання швидкості аналізу;
- 2) зниження затратності прийняття ефективних управлінських рішень СГДСЕ;
- 3) розширення можливості порівняння показників стану суб'єктів державного сектору.

Таким чином після того, як буде проведено аналіз майнового стану – ми будемо мати змогу провести належну оцінку сукупності майнових прав та зобов'язань, більш детально описано нижче (додаток В табл.В.1).

Аналіз ліквідності – визначає здатність суб'єкту господарювання державного сектору економіки перетворювати свої активи на гроші для покриття зобов'язань (додаток В табл.В.2).

Аналіз фінансової стійкості суб'єкту господарювання державного сектору економіки дає можливість оцінити здатність підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища та визначити ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування (додаток В табл.В.3).

Аналіз ділової активності підприємства дає змогу охарактеризувати рівень ефективного використання фінансових та виробничих ресурсів, які в свою чергу будуть певним чином впливати на фінансовий аспект СГДСЕ (додаток В табл. В.4).

Після проведення аналізу рентабельності підприємства ми будемо мати змогу більш чітко охарактеризувати дохідність, простіше кажучи прибутковість, яка буде напряму залежати від кількості виробленої продукції та кількості реалізації даної продукції (додаток В табл.В.5).

На мою думку головні перспективи розвитку фінансового аналізу пов'язані в першу чергу з можливістю більш чіткого освітлення питання чи задачі, цього можна досягти шляхом пояснення й розкриття проаналізованих коефіцієнтів, шляхом розширення бази з інформацією.

4. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності ДП «Мальва»

ДП «Мальва» знаходиться в Дніпропетровській області, функціонує на основі положень Статуту та чинного вітчизняного законодавства [13].

ДП «Мальва» здійснює підприємницьку діяльність з метою отримання прибутку. Предметом діяльності державного підприємства є 01.11. Вирощування зернових та технічних культур та інші [13]:

- 01.13 Вирощування овочів та баштанних, коренеплодів та бульбоплодів;
- 01.24 Вирощування насінневих та кісточкових плодів;
- 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням та кормами для тварин;
- 46.31 Оптова торгівля фруктами та овочами;
- 47.89 Роздрібна торгівля іншими товарами через намети та ринки;
- 47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами, торговими наметами або ринками.

ДП «Мальва» на свій розсуд, але враховуючи положення чинного законодавства, володіє, користується і здійснює розпорядження своїм майном. Майно підприємства складається з основних та оборотних коштів, що відображені в балансі. ДП є власником виробленої продукції, отриманих доходів, іншого майна, що було набуто в процесі його діяльності.

Майно ДП «Мальва» утворюється за рахунок доходів отриманих від різних видів діяльності, кредитних ресурсів, інших джерел незаборонених чинним законодавством.

ДП «Мальва» має самостійний баланс, рахунки в банківських установах, функціонує на засадах повного господарського розрахунку, самоокупності та самофінансування, має всі реквізити юридичної особи. Самостійно визначає організаційну штатну структуру, здійснює облік фінансово-господарської діяльності, відповідає за своїми зобов'язаннями. Кошти використовуються для організації та розвитку виробничої діяльності; оплати праці працівників підприємства; розв'язання питань соціального характеру. Оподаткування на ДП здійснюється згідно чинного законодавства.

У відповідності зі Статутом ДП «Мальва» здійснює розподіл прибутку. За рахунок чистого прибутку підприємство може оновлювати основні засоби,

здійснювати поповнення оборотних коштів у відповідності з нормативами; формувати фонди; збільшувати суму нерозподіленого прибутку [13].

ДП «Мальва» здійснює оперативний, а також і бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність.

Основні фінансово-економічні показники діяльності ДП «Мальва» за період з 2018 по 2020 роки представлені в таблиці 4.1, та їх розрахунок здійснено на основі даних фінансової звітності [14].

Таблиця 4.1 – Загальні показники фінансово-господарської діяльності ДП «Мальва» за 2018 – 2020рр., тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1554,2	789,6	605,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1039,1	631,5	536,7
Чистий прибуток	618,1	189,7	82,6
Власний капітал	1053,8	883,6	846,0
Позиковий капітал	652,9	772,8	621,5
Необоротні активи	697,3	672,1	698,3
Оборотні активи	1009,4	984,3	769,2
Валюта балансу	1706,7	1656,4	1467,5

Провівши аналіз даних з таблиці 4.1. маю змогу зробити наступний висновок: за період з 2018 – 2020 рр. загалом з всіма показниками, які були розраховані відбулися ті, чи інші зміни. Таким чином розмір чистого доходу від реалізації товарів, робіт, послуг що свідчить про скорочення його виробничої діяльності. Аналогічне зменшення мав і показник собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), який за даний період зменшився на цілих 502,4 тис. грн, або ж у відсотковому значенню 49%. В значній мірі таке різке зменшення пов'язано зі значним зменшенням об'єму та масштабу виробництва, а також це пов'язано зі зменшенням фінансування, яке в першу чергу стосується безпосередньо самого процесу виробництва даної продукції.

За період 2018 – 2020 рр. показник чистого прибутку нашого підприємства має чітку тенденцію спаду. За проаналізованими даними видно, що найкращий фінансовий результат був в 2018 р. й становив 618,1 тис. грн., але за цей же період

спостерігається й найменший показник – це було в 2020 р. його значення становить 82,6 тис. грн. Загалом значення даного показника зменшилось з 2018 року по 2020 рік на цілих 535,5 тис. грн. Такий спад значення цього показника є досить негативним, оскільки в першу чергу чистий прибуток в значній мірі -джерелом для фінансування суб'єкта господарювання, а в нашому випадку, всього за 2 роки він зменшився на 86,6%.

Аналізуючи дані таблиці 4.1 ми маємо змогу спостерігати, що за 2018 – 2020 рр. власний капітал підприємства з часом зменшувався. Так, у 2018 році власний капітал дорівнював 1053,8 тис. грн., і за наступний період аналізу зменшився до 883,6 тис. грн. Через рік він зазнав невеликого зменшення та дорівнював 846,0 тис. грн. Отже, сума зменшення за весь період становить цілих 207,8 тис. грн. Таким чином показник власного капіталу зменшився у відсотковому значенні на 19.7 %, даний перепад значення говорить про те, що підприємство зменшує свою фінансову незалежність від кредитів.

Що стосується позикового капіталу, то його розмір майже не змінився за період аналізу. За 2018-2020 рр. сума позикового капіталу зменшилася на 151,3 тис. грн. і у 2020 році він дорівнював 621,5 тис. грн.

Необоротні активи за 2018 – 2020 рр. не мають чіткою тенденції, та в цілому залишаються стабільно незмінними. Головною причиною такої стабільності необоротних активів є те, що з часом обсяг важливих елементів необоротних активів, а саме первісної вартості основних засобів був не змінним, а вірніше зазнав незначних змін. В цілому оборотні активи за вказаний проміжок часу зменшилися на цілих 240,2 тис. грн., в першу чергу дана зміна в негативному напрямку пов'язана зі значним зменшенням так званих запасів. Досить важливо сказати й про те, що обсяг необоротних активів є меншою за обсяг оборотних активів, в значній мірі це можна пояснити специфікою діяльності підприємства.

За період з 2018 року по 2020 рік відчувається зменшення суми валюти балансу на 239,2 тис. грн. або в відсотковому значенні на цілих 14 %. Це є негативною тенденцією, оскільки свідчить про зменшення масштабів діяльності підприємства.

В цілому підприємство, яке було проаналізовано за роки з 2018 по 2020 отримувало прибутки, а це значить, що присутня деяка ефективність в даній діяльності, в усіх вище описаних показниках присутні чітка тенденція до зменшення, що свідчить про скорочення господарської діяльності ДП.

5. Аналіз фінансового стану ДП «Мальва»

Для того, щоб отримати більш чіткий й зрозумілий аналіз слід провести розрахунок показників ліквідності, рентабельності, стійкості, ділової активності.

На рисунку 5.1. присутні показники, які напряду характеризують стан майна ДП «Мальва».

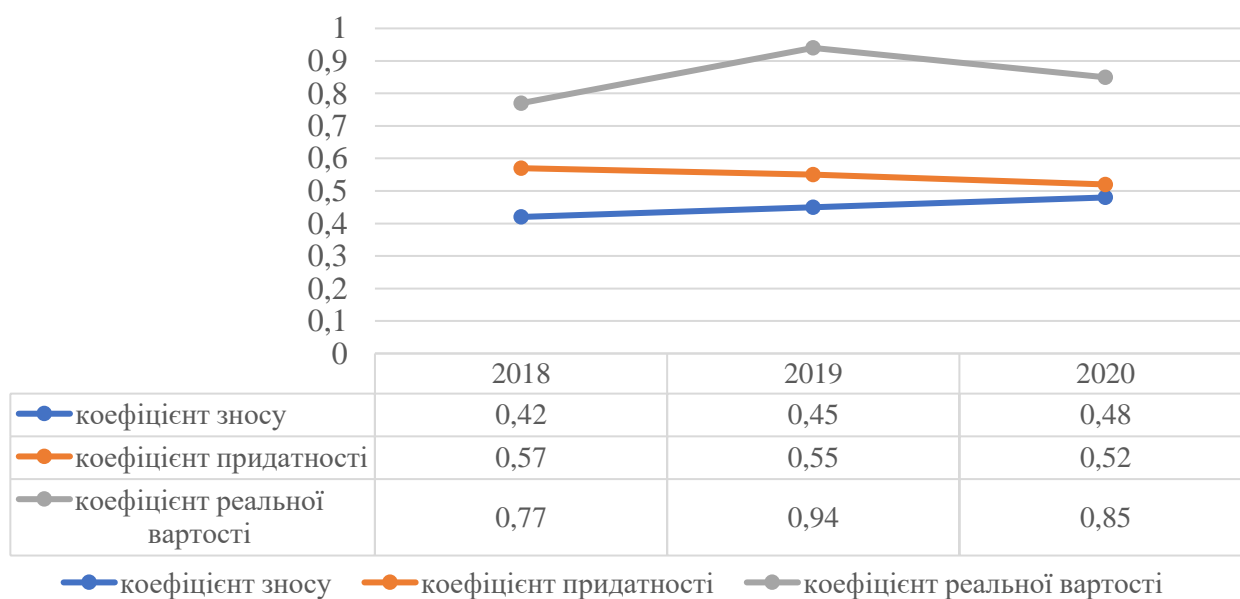

Рисунок 5.1 – Показники майнового стану ДП «Мальва» за 2018– 2020 рр.

Згідно з даними, які висвітлені на рисунку 5.1, можна сказати, що один із показників, а саме коефіцієнт зносу має стійкість, щодо збільшення, але при такому збільшенні все рівно знаходиться в рамках допустимого значення, тобто є меншим ніж 0,5. Стосовно коефіцієнту придатності – спостерігається зменшення значень даного показника з часом, досить негативна відмінність для підприємства.

Наприклад, у 2018 р. в цілому 57% основних засобів мали змогу до придатності, а вже згодом в 2020 році даний показник становив – 52%, що на цілих 5% менше. Коефіцієнт реальної вартості не має чіткої позиції щодо тенденції падіння, чи зростання й тому в цілому є нестабільним це можна побачити на графіку вище.

Важливо сказати, що загалом становище основних засобів нашого підприємства з часом погіршується, так відбувається через значне зниження ефективності використання основних засобів.

В подальшому проаналізуємо показники, які пов'язані з ліквідністю даного підприємства, простіше кажучи, проаналізувати наскільки швидко підприємство зможе продати свої активи та отримати кошти для оплати зобов'язань

Показники ліквідності ДП «Мальва» за період 2018 – 2020 рр. подано в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Показники ліквідності ДП «Мальва» за період 2018–2020 рр.

Показники	Рік		
	2018	2019	2020
Коефіцієнт покриття	1,57	1,29	1,26
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8	0,6	0,64
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,02	0,02
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	368,8	221,3	159,2

Згідно з даними, які висвітлені в таблиці 5.1 слід сказати стосовно коефіцієнту покриття наступне: в період з 2018 р. по 2020 р. значення зменшилося на 0,31 й станом на 2020 рік становить 1,26, значення є нормальним, оскільки є більшим від 1. Таким чином, можна сказати, що підприємство має змогу за рахунок оборотних активів погасити поточні зобов'язання. Важливо сказати, що зменшення значення даного показник в подальшому призведе до зменшення обсягу оборотних активів, які в свою чергу потрібні для погашення поточних зобов'язань.

Значення коефіцієнту швидкої ліквідності знаходиться в межах нормального значення а саме в проміжку 0,6 – 0,8, в цілому за даний проміжок часу показник має спроможність до зменшення. Загалом в майбутньому зниження даного коефіцієнту призводитиме до зниження можливості підприємства сплачувати поточні зобов'язання.

За коефіцієнт абсолютної ліквідності слід сказати, що значення, показник – знаходиться в рамках нормального значення, а саме в проміжку від 0,2 до 0,25. В цілому на проміжку часу з 2018 р. по 2020 р. мав чітку тенденцію до збільшення. Отже, це означає, що підприємство має змогу оплачувати нехай і частково, але все рівно оплачувати по поточним зобов'язанням.

Варто зазначити, що обсяг оборотного капіталу, а саме чистого зменшився на 209,6 тис. грн., що в відсотковому значенні становить 56,8 % такі показники висвітлені на основі даних за період з 2018 р. по 2020 р.. Якщо в майбутньому дані показники будуть зазнавати зменшення, то підприємство не буде мати змогу масштабувати свою діяльність в цій галузі.

Дуже важливим аспектом є те, що на 2020 рік підприємство володіє достатніми ресурсами для того, щоб провести оплату по поточним зобов'язанням, тобто виходить, що товариство є платоспроможним.

В аналізі слід також провести оцінку показників фінансової стійкості підприємства (таблиця 5.2).

Таблиця 5.2 – Показники фінансової стійкості ДП «Мальва» за 2018 – 2020 рр.

Показники	Рік		
	2018	2019	2020
Коефіцієнт автономії	0,61	0,53	0,58
Коефіцієнт фінансової залежності	0,61	0,86	0,72
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,65	0,16	1,39
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,34	0,24	0,17
Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом	0,35	0,21	0,2

Значення коефіцієнту автономіє не має чіткої тенденції щодо зростання, чи падіння, але загалом показник знаходиться в допустимому проміжку, а саме є більшим від 0,5, таким чином можна вважати, що наше підприємство є забезпеченим фінансовими ресурсами, а саме власними.

Значення коефіцієнту фінансової залежності, як і значення попереднього коефіцієнту не має чіткої тенденції, але за проміжок часу, який проаналізовано збільшився на цілих 0,11, даний результат – говорить про рівень залежності нашого

підприємства від позикового капіталу. В цілому значення даного коефіцієнту за 2018 р. та 2020 р. відповідає та знаходиться в допустимих межах, значить слід зазначити, що саме в ці два роки підприємство було незалежним від позики.

Коефіцієнт фінансової стійкості у 2019 зменшився на 1,49 п. або у відсотковому значенні на 90%. Проте, у 2020 різко збільшився на 1,23 п. або у відсотковому значенні на 88%. Згідно з даними таблиці, слід зазначити, що у 2020 р. на кожні 1,39 грн власних коштів припадала 1 гривня з позикових коштів. Оскільки значення цього показника знаходяться в допустимих межах, то слід зауважити, що підприємство за рахунок власних коштів, ресурсів здатне сплачувати по зобов'язанням.

Значення показника маневреності повністю задовольняє проміжок значень, які є нормальними, а саме є більшим від 0.

Значення коефіцієнту забезпечення власним оборотнім капіталом за проаналізований період зменшилось на 0,1, дана обставина говорить на про те, що підприємство є забезпеченим власними оборотними коштами.

Наступним кроком аналізу фінансового стану ДП «Мальва» є оцінка показників ділової активності, які дають можливість охарактеризувати ефективність використання наявних ресурсів підприємства (таблиця 5.3).

Таблиця 5.3 – Показники ділової активності ДП «Мальва» за 2018–2020 рр.

Показник	Рік		
	2018	2019	2020
Коефіцієнт оборотності активів	1,46	0,88	0,71
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,62	0,83	0,9
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,93	1,78	1,6
Термін обертання кредиторської заборгованості	76	243	253
Термін обертання дебіторської заборгованості	42	113	143
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	4,57	3,43	3,3
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,27	0,64	0,45
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,99	0,72	0,64

Дані таблиці 5.3. свідчать, що майже всі показники обертання (окрім коефіцієнтів оборотності основних засобів) за 2018 – 2020 рр. мають тенденцію до зниження і це свідчить про зменшення рівня ефективності використання існуючих

ресурсів ДП «Мальва». Також, слід зазначити, що за останні роки на ДП не спостерігалось чіткої тенденції змін показників ділової активності, а вони коливаються по роках.

Нижче доцільно здійснити аналіз на скільки є рентабельним дане підприємство, висвітлити питання прибутковості, доходності, реалізації в розрізі окремих фінансових операцій. Усі показники, які відповідають з рентабельність підприємства за проміжок часу з 2018 по 2020 рр. показані в таблиці 5.4.

Інформація для фінансового аналізу СГДСЕ подається у вигляді отриманих, проаналізованих та розподілених даних щодо фінансових ресурсів організації і її потоків, фінансового стану й важливих результатів фінансової діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

Таблиця 5.4 – Показники рентабельності підприємства за 2018–2020 рр.

Показники	Рік		
	2018	2019	2020
Коефіцієнт рентабельності активів	0,36	0,12	0,06
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,6	0,22	0,1
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,33	0,2	0,12
Рентабельність продукції	0,79	0,5	0,36

Згідно з даними, що висвітлені в таблиці 5.4 слід зазначити, що значення коефіцієнту рентабельності з часом зменшується, але при цьому залишається більшим від нуля. Провівши, аналіз можна зробити деякий прогноз на майбутнє, а саме на наступний рік, що показник буде від'ємним, оскільки в період з 2018 по 2020 рр. він зменшився у відсотковому значенні на 83,3%. Виходить, що підприємство не зовсім ефективно використовує активи.

Наступним коефіцієнтом, що підлягає аналізу є коефіцієнт рентабельності власного капіталу, дивлячись на значення даного коефіцієнте слід зазначити, що його значення за період з 2018 по 2020 рр. знизилось на 0,5. Отже, підприємство з часом втрачає рівень ефективності у порівнянні з попередніми роками.

Стосовно коефіцієнту рентабельності діяльності, то значення даного коефіцієнту також знизилось на 0.21 за проаналізований проміжок часу, виходить,

що дане підприємство має досить низьку ефективність.

Слід зазначити, що в цілому рентабельність продукції за три роки стала меншою більш ніж в два рази. Таким чином підприємство станом на 2020 рік на 1 гривню витрат отримує 0,36 прибутку, отже підприємство досить швидко втрачає свою рентабельність.

В цілому після проведення аналізу фінансового стану ДП «Мальва» за три роки, а саме за період з 2018 – 2020 рр., важливо сказати, що придатність основних засобів зменшується з кожним наступним роком, а слідом за цим і збільшується рівень зносу основних засобів. Стосовно показників ліквідності, то більшість з них знаходиться в рамках допустимих, припустимих значень, окрім коефіцієнту абсолютної ліквідності, значить, виходячи з цього слід зауважити, що підприємство має можливість розраховуватись по поточним зобов'язанням, але важливо сказати, що коефіцієнти ліквідності з кожним наступним роком зменшуються. Підприємство в своєму розпорядженні має значний обсяг фінансових ресурсів, які є власними, тобто можна з впевненістю сказати, що підприємство є незалежним від зовнішнього фінансування, але так, як і показники ліквідності мають тенденцію до зниження з часом. В цілому на проміжку часу, що підлягав аналізу, підприємство було прибутковим, але з кожним наступним роком прибутковість підприємства падає.

6. Шляхи удосконалення фінансового стану ДП «Мальва»

В процесі проведення детального аналізу фінансового стану ДП «Мальва» нами були виявлені проблемні питання у фінансово-господарській діяльності ДП «Мальва».

З метою покращення фінансового стану ДП «Мальва» в процесі розробки програми подальшого розвитку державного підприємства потрібно враховувати

фактори, що впливають на ефективність виробничо-господарської діяльності суб'єкта господарювання, а саме:

- обов'язковість виконання довгострокових угод із постачальниками сільськогосподарської продукції;
- досягати максимального можливого рівня раціонального використання ресурсів та робочого потенціалу підприємства, тобто продуктивність праці повинна поступово з кожним місяцем зростати;
- забезпечити максимальної мінімізації довгострокових і поточних витрат але при збільшенні врожайності суб'єкта господарювання;
- забезпечення максимальної прибутковості державного підприємства завдяки зміцненню його сильних та конкурентоспроможних сторін та протидіяти зовнішнім загрозам.

Для поліпшення фінансового стану ДП «Мальва» необхідно вести контроль за витрачанням коштів суб'єктом господарювання та повернути гроші з підприємств, які мають заборгованість перед ним. Більш того, потрібно проводити рекламну компанію та активніше просувати продукцію ДП «Мальва» на різних ринках із застосуванням найбільш підходящих маркетингових стратегій.

Також немало важливим є своєчасна заміна обладнання, сільськогосподарської техніки, тобто забезпечення простого та розширеного відтворення у виробництві компанії.

Також, слід зазначити, що до одного із шляхів поліпшення фінансового стану ДП «Мальва» можна віднести участь в різних державних програмах з розвитку та підтримки сільського господарства.

З огляду на фінансові показники ДП «Мальва» та проведений аналіз і розрахунки вище, можна виділити два основні шляхи для покращення фінансового стану державного підприємства:

- максимізація результатів діяльності ДП «Мальва», тобто суб'єкт господарювання має більше отримувати прибутку;
- ефективне розпорядження результатами діяльності ДП «Мальва».

При поліпшенні фінансової діяльності суб'єкта господарювання державного сектору економіки показники фінансового стану підприємства також покращуються.

Ми вважаємо, що ДП «Мальва» доцільно впроваджувати наступні дії щодо поліпшення його фінансової діяльності:

1. Залучення кредитів на модернізацію техніки та обладнання, що допоможе забезпечити суб'єкту господарювання державного сектору економіки більш високий дохід та є однією з можливостей фінансового зміцнення суб'єкта господарювання.

2. Також увагу слід звернути на розробку маркетингового аналізу попиту, пропозиції та ринків збуту ДП «Мальва» та формування на цій основі асортименту й структури вирощення зернових, баштанних та інших культур. Також допоможе диверсифікація діяльності державного підприємства за видами врожаю, які приносять суб'єкту господарювання державного сектору економіки найбільший прибуток щоб втрати по іншим видам врожаю покривалися цим прибутком.

3. Підвищення якості вирощуваної продукції та конкурентоспроможності врожаю ДП «Мальва», зниження його собівартості, використання ресурсних, трудових і фінансових витрат та зменшення непродуктивних дій. Головну увагу потрібно приділити стороні матеріального і морального заохочення працівників за економію ресурсів.

4. При формуванні ефективної політики управління державним підприємством та зниженні фінансових ризиків суб'єкту господарювання державного сектору економіки особливу увагу слід приділити попереднім заходам фінансового аналізу і системі внутрішнього страхування.

Також можливе формування цільових резервних фондів за рахунок збільшення прибутку. Одержаний суб'єктом господарювання державного сектору економіки ДП «Мальва» прибуток розподіляється на виплату податків та обов'язкових платежів, котрі сплачуються з прибутку ДП, використовується для матеріального заохочення і виробничого розвитку суб'єкта господарювання державного сектору економіки.

Також допоможе уникнути фінансових ризиків в формуванні резервних фондів в компанії ДП «Мальва»:

- податковий ризик: нові податки та збори на здійснення сільськогосподарської діяльності або збільшення діючих ставок та податків;
- кредитний ризик: існує при наявності комерційного або товарного кредиту у компанії та несвоєчасній виплаті за взятю в кредит техніку чи продукцію;
- ризик незбалансованої ліквідності: зниження рівня ліквідності оборотних активів суб'єкта господарювання державного сектору економіки;
- ризик зниження фінансової стійкості суб'єкта господарювання державного сектору економіки ;
- інвестиційний ризик: фінансові втрати під час інвестиційної діяльності суб'єкту господарювання державного сектору економіки.

Сума резерву зростання прибутку при збільшенні обсягу реалізації врожаю розраховується за формулою:

$$P_{(v)}^{\Pi} = PV \cdot \frac{\Pi}{V} \quad (6.1)$$

де PV – потенціал збільшення обсягу продукції, тис. грн.;

Π – прибуток від реалізації товарів (фактичний) , тис. грн.;

V – обсяг реалізованих товарів (фактичний) , тис. грн.

За оцінюванням експертів відділу збуту ДП «Мальва», щодо рівня попиту на продукцію, що вирощується підприємством, то у 2021 році можливе збільшення обсягу реалізації на 17%.

Потенціал збільшення обсягів реалізованого врожаю розраховується як добуток всього обсягу реалізації на його прогнозне значення.

Тоді маємо:

$$PV = 605,5 \times 0,17 = 102,94 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо можливість збільшення прибутку при збільшенні обсягу реалізації продукції ДП «Мальва», якщо у нас фактичний прибуток від реалізації товарів за 2020 рік склав 82,6 тис. грн., а фактичний обсяг реалізованих товарів склав 536,7 тис. грн.

Тоді за формулою 6.1 отримаємо:

$$P_{(V)}^{\Pi} = 102,94 \times \frac{82,6}{536,7} = 15,84 \text{ тис. грн.}$$

Виходить, збільшивши обсяги реалізації продукції на 17% підприємство ДП «Мальва» збільшить свій прибуток у 2021 році на 15,84 тис. грн. При такому збільшенні можна буде сформувати цільові резервні фонди.

Сума цільових резервних фондів ($C_{\text{рез.ф}}$) може складати 65% від загальної суми збільшення прибутку, тобто:

$$C_{\text{рез.ф}} = 0,65 \cdot 15,84 = 10,3 \text{ тис. грн.}$$

Тому, у ДП «Мальва» є можливість формування цільових резервних фондів у сумі 10,3 тис. грн. на 2021 рік за рахунок резервного зростання прибутку.

Для зменшення і уникнення виникнення ризиків підприємства ДП «Мальва» має запроваджувати наступні заходи:

- встановлення максимального і мінімального розміру позикових ресурсів у обороті і зменшення суттєвої ваги позичкових фінансових ресурсів (для нашого підприємства це в основному кредити банків);

- встановлення мінімального розміру високоліквідних активів у складі майна ДП «Мальва»;

- підвищення рівня ліквідності активів ДП «Мальва» шляхом збільшення суттєвої ваги оборотних активів;

- скорочення списку можливих негативних обставин у контрактах із покупцями, що допоможе питомо зменшити можливість виникнення безнадійної дебіторської заборгованості.

Отже, впровадження вищезазначених рекомендацій здійснить позитивний вплив на господарську діяльність ДП «Мальва», допоможе отримати додаткову суму прибутку, і це дозволить збільшити обсяги власних фінансових ресурсів та фінансову незалежність підприємства.

Висновки

Важливим фактором ефективного функціонування та розвитку державних підприємств в сучасних умовах ринкової економіки є їх фінансовий стан. Важливість його ролі у процесі функціонування підприємств державного сектору зумовлена значним рівнем невизначеності у зовнішньому середовищі, недосконалістю механізму управління на всіх рівнях економіки, посиленням конкретності між суб'єктами господарювання.

Дослідивши трактування даної категорії ми прийшли до висновку, що фінансовий стан СГДСЕ представляє собою детальну характеристику діяльності суб'єкта господарювання у визначений період часу, що показує існуючу та потенційну можливість СГДСЕ здійснювати в достатньому обсязі фінансування його діяльності у поточному та перспективному періодах.

В сучасних умовах розвитку державного сектору економіки важливим питанням є проведення якісного аналізу державних підприємств з метою виявлення проблемних моментів у їх господарській діяльності та визначення потенціалу їх подальшого розвитку. Головною метою фінансового аналізу є отримання значень параметрів, що ідентифікують об'єктивну і точну картину фінансового стану суб'єкту господарювання державного сектору економіки та подальше використання отриманої інформації для прийняття ефективних рішень.

Основною інформаційною базою проведення аналізу фінансового стану державних підприємств є фінансова звітність.

Проведення фінансового аналізу суб'єктів державного сектору відбувається за допомогою розрахунку основних груп показників, а саме індикаторів майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. При цьому аналітики застосовують різні методичні підходи.

Дана кваліфікаційна робота була виконана на матеріалах ДП «Мальва», яке функціонує в сільськогосподарській галузі. За аналізовані роки ДП було прибутковим, але при цьому спостерігається скорочення майже абсолютних

значень майже всіх показників фінансово-економічної діяльності ДП «Мальва, що свідчить про скорочення господарської діяльності ДП.

В цілому після проведення аналізу фінансового стану ДП «Мальва» за три роки, а саме за період з 2018 – 2020 рр., важливо сказати, що придатність основних засобів зменшується з кожним наступним роком, а слідом за цим і збільшується рівень зносу основних засобів. Стосовно показників ліквідності, то більшість з них знаходиться в рамках допустимих, припустимих значень, окрім коефіцієнту абсолютної ліквідності, значить, виходячи з цього слід зауважити, що підприємство має можливість розрахуватись по поточним зобов'язанням, але важливо сказати, що коефіцієнти ліквідності з кожним наступним роком зменшуються. Декілька слів стосовно фінансової стійкості. Підприємство в своєму розпорядженні має значний обсяг фінансових ресурсів, які є власними, тобто можна з впевненістю сказати, що підприємство є незалежним від зовнішнього фінансування, але так, як і показники ліквідності мають тенденцію до зниження з часом. Згідно з результатами ділової активності підприємства слід сказати, що воно не досить ефективно використовує ресурси, якими володіє й як наслідок маємо негативний результат, що в свою чергу впливає на діяльність нашого підприємства. В цілому на проміжку часу, що підлягав аналізу, підприємство було прибутковим, але з кожним наступним роком прибутковість підприємства падає.

В роботі були розраховані резерви зростання розміру прибутку, а також визначені суми резервів. Які можуть бути сформовані за рахунок зростання суми прибутку.

Для зменшення і уникнення виникнення ризиків підприємства ДП «Мальва» має запроваджувати наступні заходи:

- встановлення максимального і мінімального розміру позикових ресурсів у обороті і зменшення суттєвої ваги позичкових фінансових ресурсів (для нашого підприємства це в основному кредити банків);
- встановлення мінімального розміру високоліквідних активів у складі майна ДП «Мальва»;

- підвищення рівня ліквідності активів ДП «Мальва» шляхом збільшення суттєвої ваги оборотних активів;
- скорочення списку можливих негативних обставин у контрактах із покупцями, що допоможе питомо зменшити можливість виникнення безнадійної дебіторської заборгованості.

Отже, впровадження вищезазначених рекомендацій здійснить позитивний вплив на господарську діяльність ДП «Мальва», допоможе отримати додаткову суму прибутку, і це дозволить збільшити обсяги власних фінансових ресурсів та фінансову незалежність підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Вороніна О. О. Харків, 2019. 25 с.
2. Білик Т.О. Теоретичні аспекти прибутку. *Формування ринкових відносин в Україні*, 2015. С.8-13.
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом МФУ України від 07.02.2013р. № 73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
5. Бланк И.А. Управление прибылью. К.: Ника – Центр; 2007. 423 с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
7. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства Фінансів України № 1315 від 29.12.2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
8. Гуцаленко Л.В. Формування та облік фінансових результатів відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи». *Облік і фінанси АПК*. 2020. С.1-8.
9. Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2010. С.1-10.
10. Чернецька О.В. Внутрішні чинники у формуванні системи управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 5. С. 146-151.

11. Одінцева Т. М., Невмержицька О. В., Чаус І. В. СVP-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Фінансовий простір*. 2013. - № 1. - С. 90-95.
12. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учеб. Курс. К. : Ника- Центр, Эльга, 2011. 656 с.
13. Статут підприємства АТ «Мальва».
14. Фінансовий звіт АТ «Мальва» за 2018-2020 рр.
15. Історія обліку, аналізу та аудиту : навч. посіб. / І. Й. Яремко, О. С. Лемішовська. Вид 2-е, допов. Львів : Львівська політехніка, 2018. 236 с.
16. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Г. Я. Аніловська, О. О. Столяренко ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2012. 403 с.
17. Кемарская Л.Г. Особенности анализа финансовой отчетности субъектов государственного сектора, 2017. *Економіка і суспільство*. № 8.С.768-774.
18. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. К.: Міленіум, 2003. 160 с.
19. Хелферт Э. Техника финансового анализа, 2003, 79 с.
20. Загородній А. Г., Вознюк Г. А. Фінансово-економічний словник. К.: Знання, 2007. 1072 с.
21. Белов Б.О. До питання сутності фінансових ресурсів АПК. *Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету*. Випуск 214: В 4 т. Том І. Дніпропетровськ: ДНУ, 2006. С. 67-72.
22. Гудзь О. Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія. К.: ННЦ ІАЕ, 2007 578 с.
23. Недільська Л.В. Фінансові ресурси як економічна категорія. *Вісник ЖНАЕУ*. 2019. № 2, т. 2. С. 261–269.
24. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
25. Бернстайн Л. А., Скачкова О.В. Анализ финансовой отчетности: Теория, практика и интерпретация. М.: Финансы и статистика, 2013. 623с.

26. Киселева Т. К. Финансовый анализ и его роль в управлении: Учеб. пособие. Запорожский гос. центр научно-технической и экономической информации; Аналитический информационный центр "Эко". - 2-е изд., доп. и перераб. Запорожье : ЗГЦНТЭИ, 2004. 143с.
27. Ковалев В.В. Финансовый учет и анализ: концептуальные основы. М.: Финансы и статистика, 2014. 720 с.
28. Коуп Роберт, Силин Радомир. Организация прибыльной работы малого бизнеса: Руководство по управлению малым бизнесом с помощью финансового и управленческого анализа. Хмельницкий: Технологический ун-т Подолья, 1996. 154с.
29. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посібник. Київський національний економічний ун-т. К. : КНЕУ, 2014. 368с.
30. Максимов О., Воронов К. Финансовый анализ. Некоторые положения методики. [Электронный ресурс]. Джерело доступу: http://www.iteam.ru/publications/finances/section_30/article_817/.
31. Михайлова Г.В. Финансовый анализ при формировании учетных процессов в малом предпринимательстве : Дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12. Ставрополь, 2005. 168 с.
32. Неудачин В. В. Реализация стратегии компании: финансовый анализ и моделирование. М. ; СПб. : Вершина, 2006. 175 с.
33. Ньюман Дерек Л., Дейвис Лесли Д. Предпринимательский анализ финансов малого предприятия: Учебник. М. : Интернет-трейдинг, 2006. 17с.
34. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, наказ МФУ від 14.02.2006 р. №170.

ДОДАТОК А

ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ «ФІНАНСОВИЙ СТАН»

Таблиця А.1 – Визначення сутності «фінансовий стан»

Автор	Характеристика
Обущак Т. А.	це сутнісна характеристика діяльності підприємства у певний період, що визначає реальну та потенційну можливість підприємства забезпечувати достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатності ефективно здійснювати її у майбутньому
Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С.	це стан економічного суб'єкта, що характеризується наявністю фінансових ресурсів, забезпеченістю коштами, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та життя, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами. Дане визначення обмежується лише наявністю фінансових ресурсів, здійснення грошових розрахунків указує тільки на рух грошових коштів у процесі нормальної господарської діяльності
Русак Н. А., Русак В. А.	фінансовий стан підприємства характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої, комерційної та інших видів діяльності підприємства, доцільністю й ефективністю їх розміщення та використання, фінансовими відносинами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю
Поддєрьогін А. М.	фінансовий стан це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів

ДОДАТОК Б

ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ «АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ»

Таблиця Б.1 – Визначення сутності категорії «аналіз фінансового стану»

Автор	Характеристика
Бланк І.А.	процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності з метою виявлення резервів підвищення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку
Третяк О. Д.	пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним своїх зобов'язань
Поддєрьогін А.М.	спосіб оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства на підставі його бухгалтерської та фінансової звітності і оперативних даних
Тарасенко Н.В.	своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства і пошук резервів зміцнення фінансового стану підприємства та його платоспроможності
Волощук Л.О.	спосіб акумулювання, трансформації та використання зібраної інформації фінансового характеру, яка має на меті надання оцінки ретроспективному і перспективному фінансовому стану підприємства; розкриття ймовірних темпів розвитку господарства з позицій їх фінансового забезпечення; передбачення положення підприємства на ринку капіталу

ДОДАТОК В

ФОРМУЛИ РОЗРАХУНКУ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Таблиця В.1 - Коефіцієнти аналізу майнового стану

Коефіцієнт зносу	Середньорічна <u>вартість зносу</u> Середньорічна вартість основних засобів (первісна)	< 0,5	Характеризує ступінь зносу основних засобів
Коефіцієнт придатності	1 – коефіцієнт зносу	> 0,5	Відображає частину основних засобів придатних для експлуатації
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	Середньорічна вартість основних засобів (<u>залишкова</u>) Середньорічна вартість майна підприємства	> 0,5	Визначає питому вагу основних засобів у майні підприємства

Таблиця В.2 - Коефіцієнти аналізу ліквідності

Коефіцієнт покриття	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання	> 1	Показує достатність ресурсів малого підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Гроші та їх еквіваленти + + Поточні фінансові інвестиції + Дебіторська <u>заборгованість</u> Поточні зобов'язання	0,6 – 0,8	Відображає платіжні можливості малого підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків із дебіторами
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Гроші та їх еквіваленти + + Поточні фінансові <u>інвестиції</u> Поточні зобов'язання	0,2 – 0,25	Показує, яка частина боргів малого підприємства може бути сплачена негайно
Чистий оборотний капітал, тис. грн	Оборотні активи - Поточні зобов'язання	> 0, збільшення	Свідчить про спроможність малого підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність

Таблиця В.3- Коефіцієнти аналізу фінансової стійкості

Коефіцієнт автономії	<u>Власний капітал</u> Валюта балансу	> 0,5	Характеризує частку власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих у діяльність компаній
Коефіцієнт фінансування	<u>Зобов'язання</u> Власний капітал	< 1, зменшення	Характеризує залежність компаній від залучених фінансових ресурсів
Коефіцієнт фінансової стійкості	<u>Власний капітал</u> Зобов'язання	> 1	Характеризує здатність підприємства розрахуватися за своїми зобов'язаннями за рахунок власного капіталу
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власний капітал – <u>Необоротні активи</u> Власний капітал	> 0, збільшення	Показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, а яка – капіталізована
Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом	Власний капітал – <u>Необоротні активи</u> Оборотні активи	> 0,1	Характеризує наявність власного оборотного капіталу необхідного, для забезпечення фінансової стабільності підприємства та незалежності від позикових коштів

Таблиця В.4 - Коефіцієнти аналізу ділової активності

Коефіцієнт оборотності активів	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість активів	збільшення	Характеризує ефективність використання компаній усіх наявних ресурсів незалежно від джерел їхнього залучення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої <u>продукції</u> Середньорічна кредиторська заборгованість	збільшення	Характеризує швидкість розрахунків із постачальниками і підрядчиками та іншими суб'єктами – кредиторами, які обслуговують поточну діяльність компаній в частині придбання
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна дебіторська заборгованість	збільшення	Дає можливість визначити, скільки разів упродовж аналізованого періоду обсяги надходжень від реалізації можуть умістити в собі середній залишок боргових прав

Продовження додатку В.4

Термін погашення дебіторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зменшення	Термін погашення дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості показує середній період погашення дебіторської та кредиторської заборгованості
Термін погашення кредиторської заборгованості, днів	<u>Тривалість періоду</u> Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	зменшення	
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Собівартість реалізованої <u>продукції</u> Середньорічна вартість матеріальних запасів	збільшення	Дорівнює числу разів поповнення запасів за 1 рік
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість основних засобів (первісна)	збільшення	Характеризує ефективність використання основних засобів
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість власного капіталу	збільшення	Свідчить про ефективність використання власного капіталу
Операційний цикл	Період обертання матеріальних запасів + Період обертання дебіторської заборгованості	Показує, скільки часу необхідно для виробництва, продажу та оплати продукції (товарів, робіт, послуг)	
Фінансовий цикл	Операційний цикл – Період обертання кредиторської заборгованості	ФЦ > 0 – підприємство зазнає потреби в грошах; ФЦ < 0 – свідчить про безкоштовне користування коштами інших підприємств	